

EVEN RUMORS OF CRISIS HIT

KRİZİN SÖYLENTİSİ BİLE YETİYOR

YUNUS CAN

Yunus Can

What are we? An agricultural society, an industrial society or a service society? Before all else, we need to decide on this. We were an agricultural country. We used to export fresh and dried vegetables, fruit, cereals, and receive support for technical matters from abroad. Later, what revolution have we effected and attained a position to compete with the industrialized countries?

Biz neyiz? Tarım toplumu mu, sanayi toplumu mu, yoksa hizmet toplumu muyuz? Herşeyden önce buna karar vermemiz gerekiyor. Biz tarım ile geçinen bir ülkeydik. Yaş ve kuru sebze, meyve, tahıl ihracatı yapar, teknik konularda da dışarıdan destek alırdık. Sonra ne devrimi yaptık da, sanayileşmiş ülkelerle yarışacak pozisyona geldik?

Unfortunately, there are no industrial products, which we ourselves invented and are acknowledged by the world. While this was the case, agriculture has also been neglected and we have become dependent on foreign sources. Employment in production has fallen into a decline consistently, and it still continues with all its speed and at frightening dimensions.

As from the moment rumors about the crisis broke out, the whole world, particularly Europe, started to take measures against it. But we have not done so. Crises decrease the welfare level of countries where per capita income is high. But, we witness collapses in countries where the welfare level is at the bottom. Consequently, we are not in a position to keep up appearance. Even rumors of crisis affect us deeply. As a matter of fact, an economic council should be formed in the real sense. This council should include representative of the sector, universities, politicians, and particularly the representatives of the agricultural sector and chambers. But, unfortunately, we do not have a participatory management philosophy. I do not believe that even the ministers and bureaucrats

Kendi buluşumuzla ürettiğimiz ve dünyada kabul gören bir tane bile sanayi ürünümüz yok maalesef. Böyle bir vaziyetteyken, bir de tarım geri plana atıldı ve iyice dışa bağımlı bir ülke olduk. Üretimdeki istihdam istikrarlı bir biçimde düşüşe geçti, halen de süratli ve korkutucu boyutta devam ediyor.

Krizle ilgili söylentiler olduğu andan itibaren başta Avrupa olmak üzere tüm dünya tedbir alma yoluna gitti. Ama bizde öyle olmadı. Krizler, kişi başına düşen milli gelirin fazla olduğu ülkelerin refah seviyelerini düşürür. Türkiye gibi refah seviyesinin en altta olduğu ülkelerde ise çöküşler olur. Dolayısıyla vaziyeti idare edecek bir durumda değiliz, krizin söylentisi bile bizi çok etkiliyor. Esasında gerçek anlamda bir ekonomik kurulun oluşturulması gerekiyor. Bu kurulun içerisinde tüm sektör temsilcileri, üniversiteler, siyasiler, özellikle de tarım sektörü temsilcileri ile odalar olmalı. Ama bizde maalesef katılımcı bir yönetim anlayışı yok. Bugün hükümet içerisinde görev yapan bakanlar ve bürokratların bile bilimsel açı-

of the current government are participative in scientific terms. Leaders only accept things, which the public would be pleased to hear. But, no measures that would be presented to the public as a bitter recipe would be passed by the government. In my opinion, Turkey would not be able to survive the current situation with leaders that have such approach. It should be coordinated with real people, who will take place in the coordination commission and suffer the crisis personally. And the implementation stage should be initiated according to the results to be obtained.

The crisis not only stops production, but also prevents investments with the fear it creates. I believe that the global liberal system has collapsed. Actually, they are linked with each other. A new economic system should be developed and imposed on the world. How a system with origins in the USA can be "global"? An already global economic system should cover the whole world. In other words, one should not be affected by the collapse of the other. In case one of the countries within the global system weakens, others should make up for it. There is a belief that "If the USA has created an economic crisis in the world, then the USA should put an end to it". In my opinion, it is wrong, because, we may suffer again in the future with the new system to be established by the USA. The definite point is that the USA has collapsed its own economy due to the investments they made in relation with the war in Iraq. The USA would not be able to compensate for its losses in Iraq even if it sold Iraqi oil for 100 years. Countries have mutual interests within the economic relations. We should also remain alert and establish relations giving prominence to our own interests. However, we have already surrendered unquestioningly. The USA uses us in line with its own interests, and they call it "global economic system". As a matter of fact, this must be the basis of the diplomatic relations. Relations continue as long as there are mutual economic and diplomatic interests. But, intelligence should be used here. Those who use their own power and resources in the best way possible would have more economic and diplomatic advantages. Until recently, Turkey was one of the 7 countries that were self-sufficient in terms of agriculture. However today, our agricultural areas are arid, and there are no agricultural activities. Many sectors have been subsidized, but agriculture has not been. What are we? An agricultural society, an industrial society or a service society? &

dan katılımcı olduğuna inanmıyorum. Baştakiler ancak halkın duymaktan hoşlanabileceği şeyleri kabul ediyorlar. Ama halka acı reçete biçiminde sunulacak olan hiçbir tedbir hükümetten geçmez. Bence bu anlayıştaki kişilerle Türkiye içinde bulunduğu durum içinden çıkamaz. Koordinasyon kurulu içinde yer alacak, krizi biz-zat yaşayan gerçek kişilerle koordine edilmesi lazım. Ortaya çıkacak sonuçlarla da uygulamasına geçilmeli.

Kriz, üretimi durdurduğu gibi; yarattığı korkuyla da yatırım yapmayı engelliyor. Global liberal sistemin çöktüğünü düşünüyorum. Esasında bunların hepsi birbirine bağlı. Yeni bir ekonomik sistemin olgunlaştırılarak dünyaya empoze edilmesi gerekli. Zaten merkezi Amerika olan bir ekonomik sistem nasıl "global" olabilir ki? Global olan bir ekonomik sistemin tüm dünyayı kapsamı gerekir, yani birinin çöküşünden diğerleri etkilenmemeli. Global sistem içerisindeki ülkelerden birinin zayıflaması durumunda, diğerleri onu kapatabilmeli. "Amerika dünyayı ekonomik bir krize soktuysa yine Amerika kurtarmalı" diye bir düşünce var. Bence yanlış, çünkü Amerika'nın oluşturacağı yeni sistemle ileride yine sıkıntı içine girilebilir. Kesin olan şu ki; Amerika Irak'a yaptığı savaş yatırımları nedeniyle ekonomisini çökertmiştir. Irak, petrollerini yüz yıl boyunca satsa Irak'a yaptığı savaş yatırımlarının geri dönüşünü sağlayamaz. Ekonomik ilişkiler içerisinde ülkelerin karşılıklı menfaatleri var. Bizim de uyanık davranıp, kendi menfaatlerimizi ön planda tutarak ilişkiye girmemiz gerekiyor. Ama biz, kayıtsız şartsız teslim olmuşuz. Amerika istediği gibi kullanıyor bunun adına da "global ekonomik sistem" diyor. Aslında diplomatik ilişkilerde de mesnet bu olmalıdır. Hem ekonomik, hem de diplomatik olarak karşılıklı menfaatler oldukça ilişkiler devam eder. Ama burada zeka işin içine girmelidir. Kendi gücünü ve imkanlarını en iyi şekilde kullanan hem ekonomik, hem de diplomatik yönden daha fazla kazanım elde edecektir. Yakın geçmişe kadar Türkiye, dünyada tarımsal imkanları açısından kendine yetebilen 7 ülkeden biriydi. Bugün tarımsal alanlarımız kurak ve tarım yapılamaz hale getirildi. Birçok iş yeri sübvansede edildi, tarım edilmedi. Biz neyiz? Tarım toplumu mu, sanayi toplumu mu, yoksa hizmet toplumu muyuz? &